

The Straight Story   Drama · USA · 1999 · 112 min

”73-årige Alvin Straight sätter sig på sin åkgräsklippare och kör 40 mil för att hälsa på sin bror, i David Lynchs överraskande oskruvade och sällsamt rörande lågfarts-roadmovie.

"Walt Disney Pictures presents...A Film by David Lynch". Efter skruvade, surrealistiska och väldigt barnförbjudna filmer som Wild at Heart, Blue Velvet och Lost Highway lät det nästan som skämt att den minst sagt egensinnige David Lynch skulle göra en Disneyfilm. Något som traditionellt brukar vara synonymt med helylleamerikansk okontroversiell familjefilm för bredaste möjliga publik. Men även om Lynch denna gång för ovanlighetens skull valde att ("based on a true story" dessutom) göra film om helt vanliga människor, "american as apple pie", så går det särpräglade avtrycket från upphovsmannen ej att ta miste på.

Alvin Straight (Richard Farnsworth) tvingas på ålderns höst högst motvilligt till doktorn, och domen är hård: Höfterna är slut, synen usel, han har diabetes, och även lungemfysem efter ett liv av rökning. Om han inte gör omvälvande förändringar av sitt sätt att leva så kommer det snart vara för sent. I samma veva får han reda på att hans bror Lyle (Harry Dean Stanton), med vilken han inte har talat med på tio år efter ett uppslitande gräl på fyllan, har drabbats av en stroke. Med döden i farstun bestämmer sig Alvin för att det är dags att sluta fred, vilket innebär att han måste ta sig från hemmet i Laurens, Iowa till brodern i Mount Zion, Wisconsin.

Som med allt annat i Alvins liv behöver han göra resan på sina egna villkor, vilket i detta fall betyder helt på egen hand på sin gamla åkgräsklippare. Det blir en lång och långsam resa genom det vidsträckta landskapet i den amerikanska Mellanvästern. The Straight Story är en enkel men universell historia som i David Lynchs försorg lyfts till en gripande existentiell berättelse om människans plats under stjärnorna.”

Johan Blomqvist

Regissör:

[David Lynch](#)

Skådespelare:

[Richard Farnsworth](#)

[Sissy Spacek](#)

[Harry Dean Stanton](#)

Enter the Void   Drama, Fantasy · Frankrike · 2009 · 161 min

”I dödsögonblicket utsöndras små mängder av ämnet DMT i hjärnan. Ämnet är verksamt som en hallucinogen och används som drog för att i livet närma sig det som ofta beskrivs som nära-döden-upplevelser. När Oscar, en föräldralös knarklangare i Tokyo, skjuts ihjäl på toaletten på en sunkig bar är han redan innan DMT-trippad och istället för att slockna stiger hans själ upp ur hans kropp och börjar sväva över Tokyo, vakandes över hans syster.

Gaspar Noés filmer liknar inget annat, men Enter the Void är sällsynt unik. Med en estetik dränkt i stroboskopshallucinationer i ett neonskimrande Tokyo berättar Noé en märklig familjehistoria som inte känner några gränser i tid, rum eller konventioner. En sant visionär berättelse som vänder upp och ned på alla föreställningar om vad film kan vara.”

Olle Agebro

Regissör:

[Gaspar Noé](#)

Skådespelare:

[Nathaniel Brown](#)

[Paz de la Huerta](#)

[Cyril Roy](#)

Veronikas dubbelliv

Drama · Poland, Frankrike · 1991 · 93 min

”Weronika och Véronique känner inte varandra, de har vuxit upp i olika städer och levt vitt skilda liv, men ändå verkar de två vara identiska.

Krzysztof Kieślowskis första film som spelats in utanför Polen blev också hans internationella genombrott som kom att bana väg för framgångarna med Trikoloren. Veronikas dubbelliv är ett mästerverk som sjuder av magisk realism och dubbeltydiga poetiska bilder, tillsammans med manusförfattaren Krzysztof Piesiewicz (som också skrev manus till Dekalogen) har Kieślowski hittat fram till en berättelse som på ytan är mycket enkel, men som efter varje visning visar sig bära på ett oöverskådligt djup.

Slawomir Idziaks fotografi är omväxlande kristallklart och dimhöjt, som om det följde titelrollens verklighetsuppfattning, och formar tillsammans med Preisners musik den fond som Irène Jacob gör sitt livs roll mot.”

Olle Agebro

Regissör:

[Krzysztof Kieślowski](#)

Skådespelare:

[Irène Jacob](#)

[Wladyslaw Kowalski](#)

[Halina Gryglaszewska](#)

Frank

Drama, Komedi · Storbritannien · 2014 · 91 min

”Ung musiker värvas till okonventionellt band i unik dramakomedi som hela tiden balanserar på skärningspunkten mellan surrealistisk humor, avgrundsdjupt mörker och musikalisk galenskap.

Keyboardspelaren Jon (Domhnall Gleeson) drömmer sig bort från sin bleka medelklassstillvaro när en öppning dyker upp i ett experimentellt band. Bandet visar sig vara en sektliknande grupp där medlemmarna avgudar den excentriske och mystiske sångaren Frank (Michael Fassbender). Franks kreativa processer tar sig udda uttryck, och framför allt vägrar han ta av sig det gigantiska papper-maché-huvud han bär på skallen. Ju mer tid Jon tillbringar med Frank, desto mer övertygad blir han om att världen måste få ta del av Franks geni, men att flytta den plågade musikern från sin trygga sfär ska visa sig vara naivt.

Jon Ronson skrev manuset till Frank löst baserat på egna upplevelser från när han som ung musiker värvades till kultkaraktären Frank Sidebottoms band, och tillsammans med regissören Lenny Abrahamson (Room, Normala människor) utmanar han myten om det galna geniet genom en djupt mänsklig berättelse skildrad med både ömhet och psykologiskt djup.”

Simon Andersson

Regissör:

[Lenny Abrahamson](#)

Skådespelare:

[Michael Fassbender](#)

[Maggie Gyllenhaal](#)

[Domhnall Gleeson](#)

[Scoot McNairy](#)

Happy Together   Drama, Kärlek · Hongkong · 1997 · 92 min

”Oförglömligt porträtt av nittiotalets Buenos Aires, när legendariska duon Wong Kar-Wai och fotografen Christopher Doyle skildrar omöjlig kärlek i exil.

Stormiga paret Lai Yiu-fai (Tony Leung Chiu-Wai) och Ho Po-wing (Leslie Cheung) åker från Hong Kong till Argentina för att börja om. Halvvägs till vattenfallet Iguazu tröttnar Po-Wing och lämnar Yiu-Fai vid motorvägen. Förkrossad och utan pengar till flygbiljetten hem tar han en radda skitjobb i Buenos Aires, medan den utsvävande Po-wing gör sporadiska gästspel i hans liv. Den klaustrofobiska dynamiken mellan kärleksparet är ömsom komisk, ömsom farligt destruktiv, och de svindlande bilderna av världens största vattenfall tycks rymma all människans ensamhet och hjärtesorg.

Kar-Wai, som influerades av franska nya vågen, skapar intuitiv film som inte följer några regler. För Happy Together belönades han med pris för bästa regi i Cannes -97, och Doyles berusande färgfoto är fortfarande någonting helt i särklass.”

Jo Widerberg

Regissör:

[Wong Kar-wai](#)

Skådespelare:

[Tony Leung](#)

[Leslie Cheung](#)

Orlando   Drama, Fantasy, Kärlek, Kärlek · UK · 1992 · 94 min

Med den sanna visionärens diktatoriska makt skickar Sally Potter, Englands främsta kvinnliga regissör, oss på en resa rakt igenom fyra århundraden. Med stor hjälp av en Tilda Swinton i högform har Potter lyckats filmatisera Virginia Woolfs roman från 1920-talet. En till synes omöjlig uppgift. Det är nämligen en berättelse om en ung ädling på drottning Elisabeths tid som förälskar sig i en rysk prinsessa. Men kärleken är olycklig och mitt i ett blodigt slag förvandlar sig den sorgsne ädlingen till kvinna och återvänder till ett London som nu är mitt inne i det victorianska 1800-talet. Och som om detta inte var nog hamnar vår hjälte/hjältinna slutligen i vårt eget pulserande sekel där vinnaren förlorar allt och förloraren vinner sig själv.

Det är en rik film med ett vidunderligt foto och med imponerande scenbilder signerade Ben van Os och Jan Roelf, scenografer i Peter Greenaways samtliga filmer från Zoo till Kocken, tjuven, hans fru och hennes älskare. Sally Potter är fö en filmisk släkting till Greenaway. Men där denne är intellektuellt kall är Potter köttsligt varm, där Greenaway är allvarlig är Potter flödande humoristisk. Men de exakta och rika bilderna har de gemensamt. Orlando är utan tvekan en av filmårets höjdpunkter.

Ur programhäftet för Göteborg Film Festival, 1993

Filmpriser och nomineringar haglade över filmen när den kom, bland annat nominerades den till Guldlejonet i Venedig 1993, vann European Film Award för bästa unga film samma år och nominerades till två Oscar 1994, i kategorierna bästa scenografi och kostym.

Regissör:

[Sally Potter](#)

Skådespelare:

[Tilda Swinton](#)

[Billy Zane](#)

[Quentin Crisp](#)

2 dagar i New York

Komedi, Drama · Frankrike · 2012 · 96 min

När Julie Delpy tar sin rollfigur Marion till Manhattan gör hon klart, en gång för alla, att hennes filmer är de verkliga arvtagarna till de komedier Woody Allen slutade göra på åttiotalet. I uppföljaren till 2 dagar i Paris har Marion fått barn med Jack, separerat och flyttat ihop med radioprofilen Mingus (Chris Rock) men den utsökta komiska tajmingen, de buskisartade språkförbistringarna och skrattretande kulturkrockarna är precis så geniala som i den första filmen. 2 dagar i New York börjar rejält uppskruvat när Marions pappa (spelad av Julie Delpys egen far) blir fast i tullen med sina stinkande franska korvar och fortsätter sedan med nudistsyskon, knarklangare och en ohämmad fest i självsatir, det är 96 minuter som är svåra att inte älska.

Regissör:

[Julie Delpy](#)

Skådespelare:

[Julie Delpy](#)

[Chris Rock](#)

[Albert Delpy](#)

Smultronstället

Drama, Kärlek · Sverige · 1957 · 88 min

”Två av svensk films mest framstående filmskapare samarbetar i Guldbjörnen och Golden Globeprisat mästerverk.

Ingmar Bergman var en stor beundrare av Victor Sjöströms Körkarlen (1921) och ansåg att det var den film som betytt mest för hans eget filmskapande. Influenserna är kanske som tydligast i Smultronstället, där Victor Sjöström också ikläder sig huvudrollen som den gamla professorn Isak Borg som ska promoveras till jubeldoktor i Lund. Professorn, som för övrigt delar initialer med Bergman själv, har en framgångsrik karriär bakom sig, men emotionellt är hans liv ett misslyckande. I sällskap med svärdottern Marianne (Ingrid Thulin) tvingas han ompröva sitt liv under en bilresa där tid och rum sammanvävs, där minnen och drömmar glider in i varandra och avspeglas i det pågående yttre skeendet.”

Tobias Åkesson

Regissör:

[Ingmar Bergman](#)

Skådespelare:

[Victor Sjöström](#)

[Ingrid Thulin](#)

[Bibi Andersson](#)

Twin Peaks: Fire Walk With Me   Drama, Thriller · USA · 1992 · 135 min

”Gåtorna duggar tätt i mästeregissören David Lynchs spännande uppföljare på den kultförklarade kriminalserien Twin Peaks.

Året är 1988. En kropp efter en ung kvinna flyter i land vid en flodbädd i en småstad utanför Washington. Polisen som tillkallas för att nysta i det morbida fallet försvinner snart därpå under mystiska omständigheter. FBI-agenten Dale Cooper (Kyle MacLachlan) har i samma veva en mardröm som förutspår mordet på Laura Palmer (Sheryl Lee), en vanlig tonåring med kärleksbekymmer och framtidsdrömmar, i Twin Peaks.

Den psykologiska skräckthrilleren Twin Peaks: Fire Walk With Me från 1992 har länge ansetts vara lite av bagatell i Lynchs imponerande filmografi, men inget kan vara längre från sanningen. I själva verket är det en av regissörens allra bästa och mest intrikata filmer, som stilmässigt föregriper mästerverk som Mulholland Drive (2001) och Twin Peaks: The Return (2017).

Ett mysterium som är lika djupt, mörkt och outtömligt som en djuphavsgrav.”

Oscar Westerholm.

Regissör:

[David Lynch](#)

Skådespelare:

[Kyle MacLachlan](#)

[Harry Dean Stanton](#)

[Sheryl Lee](#)

[Kiefer Sutherland](#)
